

KPK REPUBLIKA SLOVENIJA
KOMISIJA ZA PREPREČEVANJE KORUPCIJE

INTEGRITETA | ODGOVORNOST | TRANSPARENTNOST

OMEJITVE POSLOVANJA IN NASPROTJE INTERESOV

Sanja Marić
svetnica Komisije

www.kpk-rs.si

KPK REPUBLIKA SLOVENIJA
KOMISIJA ZA PREPREČEVANJE KORUPCIJE

INTEGRITETA | ODGOVORNOST | TRANSPARENTNOST

Sistemsko pojasnilo o omejitvah poslovanja in nasprotju interesov

https://www.kpk-rs.si/storage/uploads/30f2cb19-68aa-4d55-904a-5f2b541565e2/Sistemsko-pojasnilo-o-omejitvah-poslovanja_december-2024.pdf

<https://www.kpk-rs.si/storage/uploads/0d8b3379-c768-4285-abf6-b3007d97d54d/Sistemsko-pojasnilo-o-nasprotju-interesov.pdf>

www.kpk-rs.si

KPK REPUBLIKA SLOVENIJA
KOMISIJA ZA PREPREČEVANJE KORUPCIJE

INTEGRITETA | ODGOVORNOST | TRANSPARENTNOST

OMEJITVE POSLOVANJA

www.kpk-rs.si

OMEJITVE POSLOVANJA

Omejitve poslovanja se lahko vzpostavijo samo pri tistih organih in organizacijah javnega sektorja, kjer funkcijo opravljajo funkcionarji.

Funkcionarji

poslanci državnega zbora, člani državnega sveta, predsednik republike, predsednik vlade, ministri, državni sekretarji, sodniki ustavnega sodišča, sodniki, državni tožilci, generalni sekretar vlade, generalni sekretar predsednika republike, šef kabineta predsednika republike, namestnik generalnega sekretarja predsednika republike, svetovalec predsednika republike, generalni sekretar državnega zbora, sekretar državnega sveta, funkcionarji v drugih državnih organih in lokalnih skupnostih, poslanci iz Republike Slovenije v Evropskem parlamentu, če njihove pravice in obveznosti niso drugače urejene z akti Evropskega parlamenta in drugi funkcionarji iz Republike Slovenije v evropskih institucijah in drugih mednarodnih institucijah, če jih tja napoti Republika Slovenija, ter člani sveta Banke Slovenije, če njihove pravice in obveznosti niso drugače urejene z zakonom, ki ureja Banko Slovenije, in drugimi predpisi, ki obvezujejo Banko Slovenije.

OMEJITVE POSLOVANJA

Določbe ZIntPK o omejitvah poslovanja veljajo le za naročnike, ki imajo sedež v Republiki Sloveniji.

Omejitve poslovanja ob upoštevanju osmega odstavka 35. člena ZIntPK ne veljajo za poslovanje na podlagi pogodb, ki so bile sklenjene pred funkcionarjevim nastopom funkcije. Ti posli se zaključijo skladno s pogodbo in ostanejo v veljavi do izteka pogodbenega roka, ni pa jih mogoče obnoviti, ponovno skleniti ali na njihovi podlagi sklepati aneksov, če je posameznik medtem nastopil funkcijo, zaradi katere se vzpostavijo omejitve poslovanja.

OMEJITVE POSLOVANJA

Pri institutu OP ločimo dve kategoriji poslov:

- posle, pri katerih velja absolutna omejitev oz. prepoved poslovanja, če so izpolnjeni zakonski pogoji in
- posle, pri katerih je poslovanje dovoljeno pod pogojem, da funkcionar spoštuje pravila o dolžnem izogibanju nasprotju interesov – pogojno dovoljeno poslovanje.

ABSOLUTNE OMEJITVE POSLOVANJA

Organ ali organizacija javnega sektorja, ki je zavezan postopek javnega naročanja voditi skladno s predpisi, ki urejajo javno naročanje, ali izvaja postopek podeljevanja koncesij ali drugih oblik javno-zasebnega partnerstva, ne sme naročati blaga, storitev ali gradenj, sklepati javno – zasebnih partnerstev ali podeliti posebnih ali izključnih pravic subjektom, v katerih je funkcionar, ki pri tem organu ali organizaciji opravlja funkcijo, ali njegov družinski član:

- udeležen kot poslovodja, član posloводства ali zakoniti zastopnik
- je neposredno ali preko drugih pravnih oseb v več kot 5% udeležen pri ustanovitelskih pravicah, upravljanju ali kapitalu.

OMEJITVE POSLOVANJA

Družinski člani so zakonec, otroci, posvojenci, starši, posvojitelji, bratje, sestre (ne glede na to, ali s posameznikom živijo v skupnem gospodinjstvu) in osebe, ki s posameznikom živijo v skupnem gospodinjstvu ali v zunajzakonski skupnosti.

OMEJITVE POSLOVANJA

Prepoved na podlagi drugega odstavka 35. člena ZIntPK velja tudi za poslovanje naročnika (organa ali organizacije javnega sektorja) s funkcionarjem ali njegovim družinskim članom kot fizično osebo.

OMEJITVE POSLOVANJA

Omejitve poslovanja so podane tudi pri sklepanju pogodb s podizvajalci, kadar jim naročnik neposredno plača opravljeno delo. Določb ZIntPK namreč ni dovoljeno oziroma možno obiti na način, da bi na javno naročilo kandidiral izvajalec, dejanski oziroma glavni del posla pa bi opravil njegov podizvajalec, ki z naročnikom neposredno ne sme sodelovati.

Tovrsten maneuver, ko se v posel vključi tretjo osebo in to z namenom zaobiti določbe ZIntPK, lahko pomeni kršitev integritete.

IZJAVA 5. ODSTAVEK 35. ČLENA ZIntPK

Fizična ali odgovorna oseba poslovnega subjekta poda pisno izjavo o tem, da fizična oseba ali poslovni subjekt ni povezan s funkcionarjem in po njenem vedenju ni povezan z družinskim članom funkcionarja na način, določen v prvem odstavku 35. člena ZIntPK.

Izjava se predloži v:

- v postopku podeljevanja koncesije,
- sklepanja javno-zasebnega partnerstva ali
- v postopku javnega naročanja.

RELATIVNE OMEJITVE POSLOVANJA

Absolutna prepoved poslovanja ne velja za postopke oziroma druge načine pridobivanja sredstev, ki ne pomenijo naročanja blaga, storitev ali gradenj oziroma katerekoli oblike javno-zasebnega partnerstva, pod pogojem, da so pri tem dosledno spoštovane določbe ZIntPK ali drugega zakona o dolžnosti izogibanja nasprotju interesov oziroma pod pogojem, da se funkcionar dosledno izloči iz vseh faz odločanja o sklenitvi in izvedbi postopka ali posla (v nasprotnem primeru nastopijo posledice kot v primeru prepovedi poslovanja).

Vsi posli, sklenjeni na podlagi postopkov oziroma vsako pridobivanje sredstev, ki ne pomeni naročanja blaga, storitev ali gradenj ali javno-zasebnega partnerstva, dovoljeni tudi med organom, v katerem funkcionar opravlja funkcijo, in subjektom, s katerim je isti funkcionar ali njegov družinski član poslovodno, upravljavsko, kapitalsko ali lastniško povezan, če je izpolnjen poseben pogoj – to pa je, da so dosledno spoštovane določbe o izogibanju nasprotju interesov na strani posameznega funkcionarja v celoti, v vseh fazah posla ali postopka (od najbolj začetne do čisto končne).

RELATIVNE OMEJITVE POSLOVANJA

Posli oziroma dodeljevanje sredstev, ki so ob doslednem spoštovanju določb o dolžnem izogibanju nasprotju interesov dovoljeni, so npr. naslednji:

- javni razpisi za dodelitev sredstev za financiranje ali sofinanciranje javnih zavodov, nosilcev javnih pooblastil, društev in drugih neprofitnih organizacij,
- javni razpisi, namenjeni spodbujanju in naložbam v kmetijstvo,
- različne oblike državnih in občinskih pomoči (pomoč ob rojstvu otroka, pomoč mladim družinam, pomoč v primeru naravnih nesreč, oprostitev plačila komunalnega prispevka ipd.),
- dodeljevanje štipendij,
- in podobno.

PRAVNA POSLEDICA KRŠITEV OP

Pogodba ali druge oblike pridobivanja sredstev, ki so v nasprotju z določbami 35. člena ZIntPK, nične.

Ničnost torej nastopi:

- v primeru, ko se kljub obstoju absolutne prepovedi sklene posel
- v primeru, ko se sklene posel ali druga oblika dodelitve sredstev, pri kateri je formalno ali neformalno sodeloval ali vplival funkcionar, ki bi moral biti zaradi obstoja nasprotja interesov izločen.

Pravica do uveljavljanja ničnosti ne zastara.

OP OB PRENEHANJU FUNKCIJE FUNKCIONARJA

Bivši funkcionar še dve leti po prenehanju funkcije v razmerju do organa, pri katerem je opravljal svojo funkcijo, ne sme nastopati kot predstavnik (to je zakoniti ali statutarni zastopnik ali pooblaščenec) poslovnega subjekta, ki s tem organom ima ali vzpostavlja poslovne stike.

Organ, v katerem je funkcionar opravljal funkcijo, v roku enega leta po prenehanju funkcije ne sme poslovati s subjektom, v katerem je bivši funkcionar neposredno ali preko drugih pravnih oseb v več kot 5 % udeležen pri ustanovitelskih pravicah, upravljanju oziroma kapitalu in s funkcionarjem kot fizično osebo (NE VELJA ZA DRUŽINSKE ČLANE).

DOLŽNOSTI FUNKCIONARJA PRI OP

Podatke, ki vključujejo osebno ime, EMŠO, naslov stalnega bivališča, podatke o organu, pri katerem funkcionar opravlja funkcijo, datum nastopa in prenehanja omejitve ter naziv, sedež, matično in davčno številko poslovnega subjekta, so funkcionarji dolžni pisno sporočiti organu, kjer opravljajo funkcijo, in sicer v enem mesecu po nastopu funkcije, nato pa najkasneje v osmih dneh po vsaki spremembi (izstop iz subjekta, spremenjen način udeležbe, višina deleža, ipd.).

Funkcionarjem, ki niso povezani z nobenim subjektom, o tem ni potrebno poročati organu.

Funkcionarji podatkov o subjektih ne poročajo Komisiji, temveč organu, kjer opravljajo funkcijo.

DOLŽNOSTI ORGANA PRI OP

Organ je dolžan podatke, ki jih pridobi od funkcionarjev, najkasneje v 15 dneh od prejema podatkov (to se nanaša tudi na vse spremembe, ki jih poročajo funkcionarji) sporočiti Komisiji, kar stori preko elektronskih obrazcev, ki so dostopni na spletnih straneh Komisije. Organu ni potrebno poročati o tem, da funkcionar (ali njegov družinski član) nima subjektov, v katerih bi bil udeležen kot poslovodja, član posloводства ali zakoniti zastopnik ali bi bil neposredno ali preko drugih pravnih oseb v več kot 5 % udeležen pri ustanovitelskih pravicah, upravljanju ali kapitalu.

V seznam subjektov, ki ga vodi organ in za katere veljajo omejitve poslovanja ter v elektronske obrazce, ki jih posreduje Komisiji, se ne vpisujejo funkcionarji in njihovi družinski člani kot fizične osebe. Na te povezave mora organ paziti posebej in jih upoštevati.

KPK REPUBLIKA SLOVENIJA
KOMISIJA ZA PREPREČEVANJE KORUPCIJE

INTEGRITETA | ODGOVORNOST | TRANSPARENTNOST

NASPROTJE INTERESOV

www.kpk-rs.si

ZIntPK – SUBSIDIARNOST UPORABE

Določbe ZIntPK GLEDE nasprotja interesov se ne uporabljajo za postopke, v katerih je izločitev uradne osebe urejena z drugim zakonom („dvojna subsidiarnost“):

- Zakon o splošnem upravnem postopku (ZUP) (tudi ZP-1 in ZIN napotujeta na ZUP)
- Zakon o javnih uslužbencih (ZJU) – uradniki in uradniki na položaju, medtem ko strokovno tehnična DM – ZIntPK.

NOVOST – s 1. 1. 2026 se začne uporabljati ZJU-1.

- Zakon o javnem naročanju (ZJN-3) – postopki javnega naročanja – 91. člen (Dkom) – evidenčna naročila – ZIntPK.

TIPIČNI PRIMERI, KO SE NE UPORABI ZIntPK

V postopku javnega naročanja sodeluje zaposleni pri naročniku, ki je pred tem opravljal delo pri enem izmed ponudnikov, ki so podali ponudbo (uporaba določb ZJN-3).

Uradnik na položaju sodeluje v postopku zaposlitve na ministrstvu, pri čemer se na natečaj prijavi njegov družinski član (uporaba določb ZJU).

KPK REPUBLIKA SLOVENIJA
KOMISIJA ZA PREPREČEVANJE KORUPCIJE

INTEGRITETA | ODGOVORNOST | TRANSPARENTNOST

KAJ JE NASPROTJE INTERESOV

okoliščine, v katerih zasebni interes uradne osebe ali osebe, ki jo subjekt javnega sektorja imenuje kot zunanjega člana komisije, sveta, delovnih skupin ali drugega primerljivega telesa, vpliva ali ustvarja videz, da vpliva na nepristransko in objektivno opravljanje njenih javnih nalog.

BISTVENA ELEMENTA, KI OPREDELJUJETA NASPROTJE INTERESOV

Bistvena elementa, ki opredeljujeta nasprotje interesov sta dva: (izpolnjena pa morata biti kumulativno):

- zasebni interes in
- obstoj okoliščin, ki kažejo na to, da zasebni interes vpliva na nepristransko opravljanje javnih nalog uradne osebe ali zunanjega člana ali obstoj okoliščin, ki ustvarjajo videz, da vplivajo na nepristransko in objektivno opravljanje javnih nalog uradne osebe ali zunanjega člana.

KDO SO URADNE OSEBE

Funkcionarji

Uradniki na položaju in drugi javni uslužbenci

generalni direktorji, generalni sekretarji ministrstev, predstojniki organov v sestavi ministrstev, predstojniki vladnih služb, osebe s posebnimi pooblastili v Banki Slovenije, načelniki upravnih enot, direktorji oziroma tajniki občinskih uprav;

Uslužbenci zaposleni v Banki Slovenije

KDO SO URADNE OSEBE

Poslovodne osebe

direktorji in člani kolektivnih poslovodnih organov javnih agencij, javnih skladov, javnih zavodov, javnih gospodarskih zavodov in drugih oseb javnega prava, ki so posredni uporabniki državnega proračuna ali proračuna lokalne skupnosti, pravnih oseb, ki jih je ustanovila država ali lokalna skupnost, javnih podjetij, gospodarskih družb in drugih pravnih oseb, v katerih imata država ali lokalna skupnost večinski delež ali prevladujoč vpliv;

Člani organov upravljanja, vodenja ali nadzora v subjektih javnega sektorja

npr. člani sveta javnih zavodov; člani nadzornega odbora v občinah ipd.

KPK REPUBLIKA SLOVENIJA
KOMISIJA ZA PREPREČEVANJE KORUPCIJE

INTEGRITETA | ODGOVORNOST | TRANSPARENTNOST

ZASEBNI INTERES URADNE OSEBE

pomeni premoženjsko ali nepremoženjsko korist zanjo, za njene družinske člane in za druge fizične ali pravne osebe, s katerimi ima ali je imela ta oseba ali njen družinski član osebne, poslovne ali politične stike.

KDO SO DRUŽINSKI ČLANI

Družinski člani so zakonec, otroci, posvojenci, starši, posvojitelji, bratje, sestre (ne glede na to, ali s posameznikom živijo v skupnem gospodinjstvu) in osebe, ki s posameznikom živijo v skupnem gospodinjstvu ali v zunajzakonski skupnosti.

KORIST

PREMOŽENJSKA ali
NEPREMOŽENJSKA (usluge ,podpora, zaposlovanje, kadrovanje ipd.)

STIKI

Osebni stiki

zasebnopravne narave

Poslovni stiki

stiki pri opravljanju dela oziroma v zvezi z nalogami; poslovno razmerje, nekdanja zaposlitev, avtorske pogodbe ipd. ali

Politični stiki

dejavnost političnih strank (organi stranke, ne zgolj članstvo).

2 LETI OD OPRAVLJENIH URADNIH DEJANJ URADNE OSEBE

RAVNANJE V PRIMERU OKOLIŠČIN NASPROTJA INTERESOV (37. in 38. člen ZIntPK)

Uradna oseba mora biti v zvezi s svojo službo ali funkcijo pozorna na vsako nasprotje interesov in se mu je dolžna izogniti.

Uradna oseba, ki ob nastopu službe ali funkcije ali med njenim izvajanjem ugotovi obstoj okoliščin, ki bi lahko vplivale ali ustvarile videz, da vplivajo na nepristransko in objektivno opravljanje njenih javnih nalog, navedene okoliščine nemudoma razkrije neposredno nadrejenemu ali od njega pooblaščenim osebam.

Uradna oseba svoje službe ali funkcije in informacij, ki jih pridobi pri opravljanju svoje funkcije oziroma službe, ne sme uporabiti za to, da bi sebi ali komu drugemu uresničila nedovoljen zasebni interes.

RAVNANJE V PRIMERU OKOLIŠČIN NASPROTJA INTERESOV (37. in 38. člen ZIntPK)

Uradna oseba mora takoj, ko ugotovi obstoj okoliščin nasprotja interesov, prenehati z delom v zadevi, razen če bi bilo nevarno odlašati, ter o izločitvi in okoliščinah nasprotja interesov najkasneje v roku treh delovnih dni pisno obvestiti svojega nadrejenega oziroma predstojnika.

Nadrejena oseba oziroma predstojnik čim prej, najkasneje pa v petih dneh od prejema obvestila iz prejšnjega odstavka obrazloženo odloči, ali se uradno osebo izloči iz postopka obravnave in odločanja o zadevi, ali oseba nadaljuje z delom. Zoper to odločitev ni pravnega sredstva.

Kadar je uradna oseba del kolektivnega organa, o njeni izločitvi v roku in na način iz prejšnjega odstavka odloči ta organ. Uradna oseba pri odločanju o lastni izločitvi ne sme sodelovati. (PRIMERI: OBČINSKI SVETI, KOMISIJE OBČINSKIH SVETOV, NADZORNI ODBOR, SVET JAVNEGA ZAVODA)

RAVNANJE V PRIMERU OKOLIŠČIN NASPROTJA INTERESOV (37. in 38. člen ZIntPK)

Če nadrejena oseba oziroma predstojnik ali kolektivni organ odloči, da bo uradna oseba kljub nasprotju interesov nadaljevala z delom v zadevi, ji lahko da obvezujoče obrazložene usmeritve za ravnanje in odločanje, pri čemer mora zasledovati javni interes. Nadrejena oseba oziroma predstojnik ali kolektivni organ sprejeto odločitev v petih dneh po njenem sprejemu posreduje komisiji.

Če nadrejena oseba oziroma predstojnik ali kolektivni organ o izločitvi ne odloči v roku iz drugega odstavka tega člena ali če uradna oseba nima nadrejene osebe oziroma predstojnika, uradna oseba o obstoju okoliščin nasprotja interesov v petih dneh obvesti komisijo. Komisija v petih dneh od prejema obvestila odloči o obstoju oziroma neobstoju nasprotja interesov in o načinu izognitve nasprotju interesov.

PRIMER: ŽUPAN NIMA NADREJENE OSEBE – OBVESTI KOMISIJO IN ONA ODLOČI O IZLOČITVI.

KPK REPUBLIKA SLOVENIJA
KOMISIJA ZA PREPREČEVANJE KORUPCIJE

INTEGRITETA | ODGOVORNOST | TRANSPARENTNOST

USTREZNO UKREPANJE

Predvsem v primerih nastanka okoliščin, ki izvirajo iz osebnih, poslovnih in političnih stikov, je dejansko nasprotje interesov bolj odvisno od tehtanja okoliščin, zato uradna oseba z delom v zadevi preneha ter PISNO obvesti predstojnika, ki o njeni izločitvi PISNO odloči z obrazložitvijo odločitve – PISNO PREDSTOJNIK ODLOČI TUDI V PRIMERU SAMOIZLOČITVE!

POMEMBNO

Jasno razvidna izločitev posameznika – pisnost glede celotnega postopka izločitve.

Izločitev posameznika v celoti – torej iz postopka obravnave, razprave in odločanja – vzdržanje pri glasovanju ni dovolj.

KPK REPUBLIKA SLOVENIJA
KOMISIJA ZA PREPREČEVANJE KORUPCIJE

INTEGRITETA | ODGOVORNOST | TRANSPARENTNOST

POSTOPEK PRED KOMISIJO

Komisija lahko uvede postopek ugotavljanja nasprotja interesov v roku dveh let od opravljenih uradnih dejanj (2 leti).

KPK REPUBLIKA SLOVENIJA
KOMISIJA ZA PREPREČEVANJE KORUPCIJE

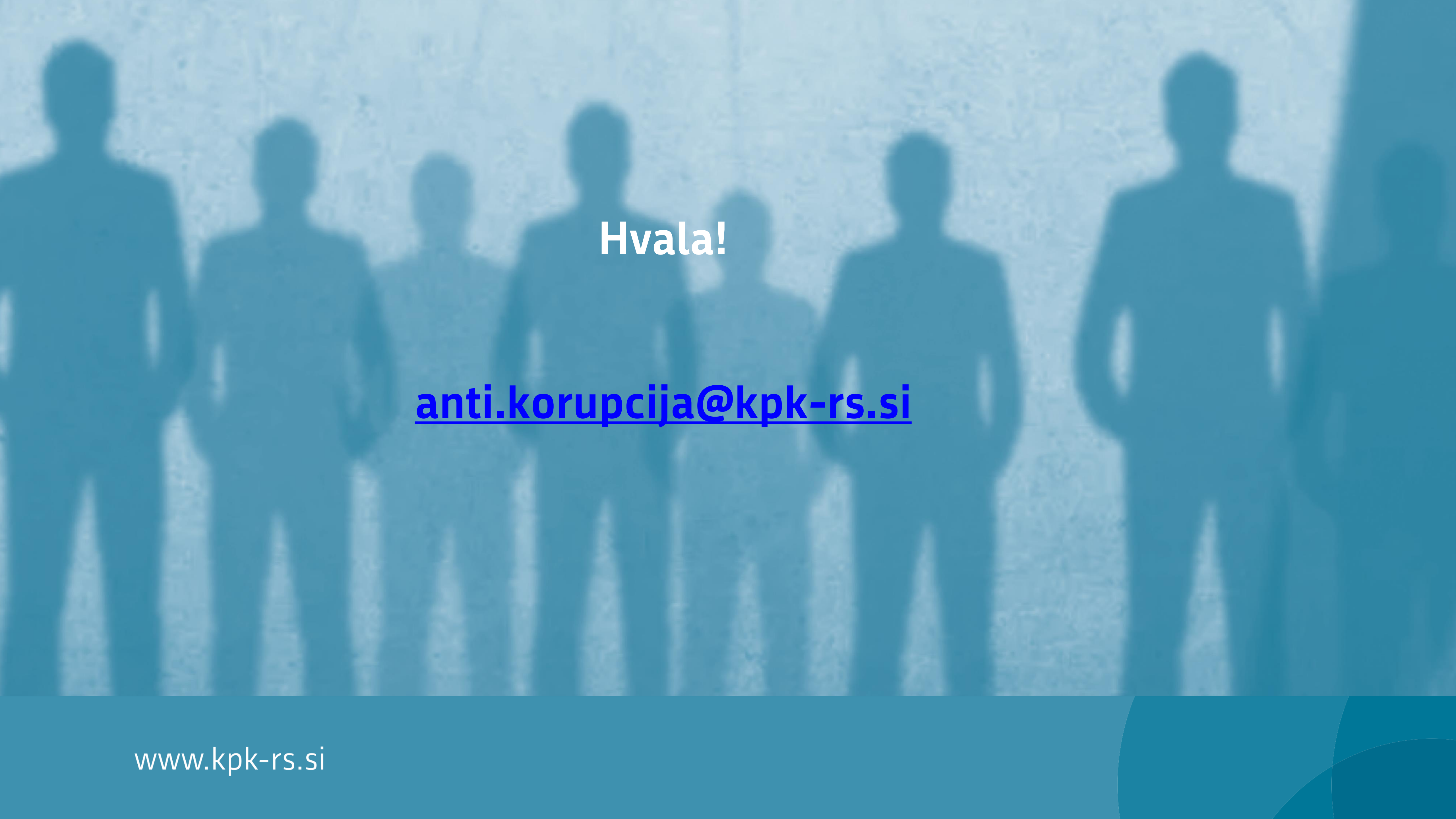
INTEGRITETA | ODGOVORNOST | TRANSPARENTNOST

NAJPOGOSTEJŠA PODROČJA NASTANKA NASPROTJA INTERESOV IZ PRAKSE

POSTOPKI KADROVANJ IN IMENOVANJ– ČLANOV SVETA JAVNIH ZAVODOV in POSLOVODNIH
OSEB

POSTOPKI DODELJEVANJA SREDSTEV

NAJEMANJE ZUNANJIH IZVAJALCEV, SVETOVALCEV

Hvala!

anti.korupcija@kpk-rs.si

www.kpk-rs.si